

Олена Воскобойнікова-Гузєва,

докторка наук із соціальних комунікацій,

старша наукова співробітниця,

ORCID:0000-0002-2099-0000,

Інститут журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка,

вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

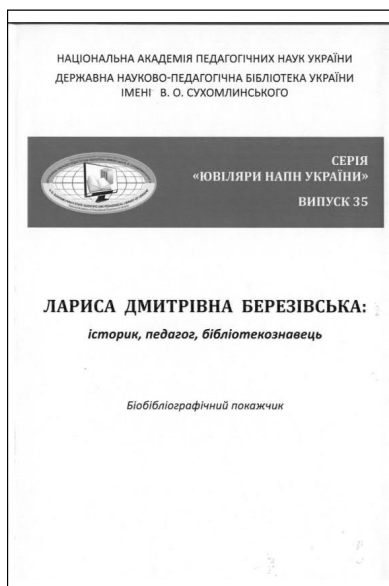
e-mail: o.voskoboinikova-huzieva@kubg.edu.ua

Освіта, педагогіка, бібліотечна справа у житті та діяльності Лариси Березівської

Рец. на кн.: **Лариса Дмитрівна Березівська: історик, педагог, бібліотекознавець:** біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: В. В. Вербова , Н. А. Горбенко, Л. І. Страйгородська; наук. ред. Т. В. Добко]. Київ, 2020. 164 с. (Серія «Ювіляри НАПН України» ; вип. 35).

Щойно побачив світ бібліографічний покажчик з серії «Ювіляри НАПН України», присвячений науковій, науково-педагогічній, організаційній діяльності Лариси Дмитрівни Березівської, докторки педагогічних наук, професорки, заслуженої діячки науки і техніки України, члена-кореспондента НАПН України, директорки Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського НАПН України.

Л. Д. Березівська добре відомий вчений, історик освіти, визнаний фахівець бібліотечно-інформаційної сфери України, ініціатор цілої низки нових напрямів досліджень, модератор численних наукових заходів, мудрий наставник молодих науковців. Завдяки курсу на інноваційність ДНПБ України, яку Лариса Дмитрівна очолила у 2015 р., у своїй роботі орієнтується не тільки на формування принципово нової інформаційно-технологічної інфраструктури освіти і науки, елементи якої забезпечують належний супровід процесів навчання, наукових досліджень у електронному середовищі, а й на ефективне використання сучасних технологій в освіті, науково-дослідній та культурологічній діяльності. Установа дедалі більше уваги приділяє питанням розбудови національного інформаційного простору, поглиблення міжнародного співробітництва, представленню національного інформаційного ресурсу, зокрема здобутків наукової думки та історичної спадщини, в глобальному інформаційному просторі, налагодженню творчих зв'язків із закладами вищої освіти України тощо.

Видання, що рецензується, відкривається передмовою «Від упорядників», де обґрунтовується структура матеріалу, означено особливості його бібліографічного опису та систематизації. Важливим складником видання є біографічний нарис. Його хронологічно побудовані частини презентують основні дати життя та діяльності Л. Д. Березівської, відзнаки, отримані вченою, перелік науково-практичних заходів, в яких дослідниця брала участь.

Біобібліографічний показник складається з чотирьох логічно побудованих розділів, які максимально повно репрезентують творчий, педагогічний та науково-організаційний доробок Л. Д. Березівської.

У першому розділі «Показник праць Л. Д. Березівської (1995–2020 рр.)» представлено систематизовані у хронологічному порядку бібліографічні описи майже 370 робіт ученої: монографій, підручників, навчальних посібників, статей, опублікованих у продовжуваних, періодичних і довідкових виданнях, матеріалах наукових конференцій, підготовлених як одноосібно, так і у співавторстві. Наукові дослідження Л. Д. Березівської присвячені розвитку громадсько-педагогічного руху в Україні у XIX–XX ст., історії освітніх реформ, внеску освітян та громадських діячів у розвиток педагогічної науки. Серед них такі знакові роботи вченої: індивідуальні монографії «Освітньо-виховна діяльність київських просвітницьких товариств (друга половина XIX – початок XX ст.)» (1999), «Реформування шкільної освіти в Україні у XX столітті» (2008); низка ґрунтовних праць, виконаних у співавторстві: «Диференційований підхід в історії української школи (кінець XIX – перша третина XX ст.)» (2013), «Національна доповідь про стан та перспективи розвитку освіти в Україні» (2016); біобібліографічний показник «Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження» (2018). Окремо варто відзначити колективну працю «Стратегії розвитку державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на 2017–2026 рр.» (2017). Значна кількість публікацій вченої висвітлює результати і перспективи науково-дослідної, науково-організаційної та науково-інформаційної діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.

Другий розділ «Література про життя й діяльність ученої» відображає матеріали про науково-організаційну роботу Л. Д. Березівської, її активну громадську діяльність у сфері освіти, науки, бібліотечної справи.

Позитивною ознакою видання є включення до його змісту покликань на інформаційні ресурси (електронні текстові дані), що масштабують діяльність Лариси Дмитрівни у взаємодії з різними установами та відомствами. Читач має змогу ознайомитися із матеріалами про наукову, науково-організаційну, експертну та громадську діяльність дослідниці на офіційних сайтах Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури України, Національної академії педагогічних наук України, сайтах низки наукових та освітніх установ, зокрема Інституту педагогіки та педагогічного музею НАПН України, Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Київського університету імені Бориса Грінченка, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України, ДНПБ України, Української бібліотечної асоціації тощо. Слід відзначити і жанрове розмаїття документів, на які вміщено покликання у показнику. Окрім вже зазначених і традиційних для такого типу видань, укладачі цілком слушно включили до видання описи фото- та відеоматеріалів, відеозаписів інтерв'ю вченої. Цілісну картину наукової, науково-педагогічної діяльності Л. Д. Березівської доповнюють персоналізовані офіційні веб-ресурси: сторінка Лариси Дмитрівни на ресурсах вільної енциклопедії Вікіпедія, на офіційному сайті ДНПБ

України, Української бібліотечної асоціації, Педагогічного інституту Університету Грінченка, портфоліо науковця на сайті ДНПБ України, профіль у Google Scholar, ресурсах Бібліометрики української науки, сторінці в Електронній бібліотеці НАПН України.

Видання розкриває вагомий внесок Л. Д. Березівської у підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів, про що свідчать матеріали його двох наступних розділів. Третій розділ покажчика презентує наукову школу вченої – серед учнів і послідовників Лариси Дмитрівни, які під її керівництвом захистили дисертаційні роботи, 1 доктор і 7 кандидатів наук. Четвертий розділ покажчика присвячений науковому опонуванню науково-дослідних робіт (23 кандидатських і 2 докторських).

Пошукові можливості видання розширює поданий допоміжний апарат: алфавітний покажчик назв праць Л. Д. Березівської та іменний, в якому наведено прізвища співавторів, упорядників, редакторів, авторів рецензій та інших осіб, відомості про яких є в бібліографічних записах.

Укладачами здійснено велику копітку роботу з виявлення, систематизації та відображення значного масиву документів. Покажчик підготовлено відповідно до чинних в Україні державних стандартів, усі матеріали переглянуто *de visu*. Високу якість покажчика забезпечили досвід і професіоналізм його упорядників – В. В. Вербової, Н. А. Горбенко, Л. І. Страйгородської. Саме ці чинники дали змогу зробити видання вичерпним, цікавим, сучасним. Воно гідно представляє постать Л. Д. Березівської у серії «Ювіляри НАПН України».

Покажчик адресовано науковим, науково-педагогічним, бібліотечним та інформаційним працівникам, здобувачам освіти, всім, хто виявляє інтерес до питань історії освіти, педагогіки, наукової та інформаційної діяльності бібліотек.